

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่องความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูเรียน
นันทตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจาก
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้ง เอกสารทางวิชาการ ตำรา เอกสาร วารสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องได้แบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี
3. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของทุเรียน
4. การผลิตทุเรียน
5. การทำสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี
6. ชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์
7. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ฯ
8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายและลักษณะของความคิดเห็น

ริดา โมสิกรัตน์ (2547: 56) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นของบุคคลโดยเฉพาะซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางวัฒนธรรม กล่าวคือ แม้จะเกิดในครอบครัวเดียวกันหรือชนชาติเดียวกันก็ไม่ได้มีอิทธิพลให้ทุกคนมีความคิดเห็นเหมือนกัน แต่อาจจะคล้ายคลึงกันได้บ้างหรือบางอย่างอาจแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ความคิดเห็นของบุคคลมักสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติค่านิยมของคนนั้นและยังแสดงให้เห็นถึงภูมิหลังของคนนั้นในด้านความรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความรู้สึคนึกคิด อารมณ์ ปฏิภาณไหวพริบ ความถนัด ฯลฯ และยังเป็นบุคลิกลักษณะที่มีผลมาจากการฝึกฝน โอกาสและอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางวัฒนธรรมอีกด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นของแต่ละคนเป็นเรื่องเฉพาะตัว ความคิดเห็นนั้นไม่มีผิดมีถูก

จรัญ มากสมบูรณ์ (2548: 9) ได้สรุปว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึก ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยมหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงออกมาโดยคำพูด การเขียนหรือการปฏิบัติที่อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้

ปิยฉัตร แก่นจันทน์ (2548: 33) สรุปค่านิยมของความคิดเห็นไว้ว่า “ความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่งความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเชื่อ ทัศนคติ เจตคติหรือความเชื่อ ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้ อาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง และอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา

จุมพล นิภาเกษม (2534: 7) อธิบายว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

สมาธิ เห่งบุญมา (2542: 14) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางความคิดของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้กรณีแวดล้อม

ลำดวน ชันซ้อน (2544: 9) ยังได้ให้ความคิดเห็นว่ามีความหมายใกล้เคียงกับทัศนคติมากกล่าวคือ เป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคลด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ ความรู้ ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อและสภาพแวดล้อมในการแสดงความคิดเห็นและความคิดเห็นอาจเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริงหรือทัศนคติ

วิชัย ศรีโพธิ์งาม (2544: 10) ได้สรุปว่า ทัศนะ (Opinion) หรือความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยม การศึกษา ประสบการณ์ สภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ดังนั้น จากแนวคิดดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ ทางสีหน้าหรือการแสดงออกทางพฤติกรรมด้วยการพูด การเขียน ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งได้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์จากพื้นฐานความรู้ ความเชื่อ ค่านิยมและประสบการณ์ ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

Remmer (1996 : 47) ได้เป็นประเภทของความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (Extremeness) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี คือ ชอบยอมรับความคิดเห็นด้วยความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลาง (neutrality) คือ เฉยๆ ไม่มีความ

คิดเห็น ส่วนความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี (negative) คือ เป็นไปในทิศทางที่ไม่ชอบ รังเกียจและไม่เห็นด้วย

Foster (1992 : 88) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น มีมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ (Experiences) ที่มีต่อสิ่งของบุคคล กลุ่ม เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นการคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง (Directed experiences) และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพหรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม (in directed experiences)

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจ (Value system and judgment) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและการตัดสินใจไม่เหมือนกันแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

1.3 ความสำคัญของความคิดเห็น

Feldman (1971 : 53) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆออกมาโดยการพูดหรือการเขียน เป็นต้นการสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โครงการพัฒนาใดๆก็ตาม ถ้าจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้วก็ควรที่จะได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการจึงจะเกิดผลดี คือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น อันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินค่าโครงการ และทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในการเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ไม่เกิดการต่อต้าน ถ้าสาธารณชนเกิดความสำนึกในการเป็นเจ้าของเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือรักษาไว้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงานรวมทั้งฝึกหัดการทำงานด้วย

1.4 การวัดความคิดเห็น

นีออน กลิ่นรัตน์ (2525 อ้างถึงใน ลำดวน ชันซ้อน, 2544) กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการความคิดเห็นไว้ว่า เนื่องจากความคิดเห็นและทัศนคติมีความหมายใกล้เคียงกัน ดังนั้นการวัดความคิดเห็นจึงสามารถใช้วิธีเดียวกันกับการวัดของทัศนคติ แต่เนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายใน ไม่สามารถทราบได้ว่าบุคคลมีทัศนคติอย่างไร ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีการอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออกและมีการวัดหลายวิธี ดังนี้

1. การรายงานตนเอง (self-report measures) เป็นการวัดทัศนคติโดยวิธีการให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเองถึงความรู้สึกทำต่อสิ่งนั้นๆ อาจเป็นไปในรูปแบบบวกหรือทางลบ ไม่ได้แยกวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึกหรือด้านพฤติกรรม แต่จะวัดเพียง ดี-ไม่ดี สนับสนุน-คัดค้านเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย มาตรวัดทัศนคติแบบนี้ แบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้

1.1 มาตรวัดของเทอร์สโตน (Thurstone) การสร้างมาตรวัดแบบนี้โดยรวบรวมข้อความ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ต้องการวัด ควรจะได้ประมาณ 100 ข้อเป็นอย่างน้อยโดยมีลักษณะเป็นทางบวกอย่างมาก เป็นกลางและเป็นทางลบอย่างมาก หลังจากนั้นก็ให้เลือกตอบว่าข้อความใดบ้างที่ต่างกับความคิดเห็นของผู้ที่ต้องการวัด ต่อจากนั้นมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อความแล้วเลือกข้อความตามค่ามาตรวัดที่ได้ก็จะเหลือข้อความเพียง 20 ข้อความหรือมากที่สุดก็ไม่เกิน 45 ข้อความ

1.2 มาตรวัดของไลเคิร์ต (Likert type scales) โดยพัฒนามาจากของเทอร์สโตน มีข้อความทั้งทางบวกและทางลบปะปนกัน ส่งไปให้ผู้ตอบตัดสินข้อความว่า ข้อความใดตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุดซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่จากการใช้มาตรวัดแบบนี้มักจะพบว่าผู้ตอบที่ช่องไม่มีความเห็นเป็นส่วนมาก จึงมีการใช้คำว่า เห็นด้วยเพียงเล็กน้อยและไม่เห็นด้วยเพียงเล็กน้อยแทนคำว่า ไม่มีความเห็น เพื่อให้สามารถวัดความเห็นของผู้ตอบได้

การวัดความคิดเห็น สามารถวัดได้โดยใช้เทคนิคการเก็บคะแนนแบบไลเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งเป็นแบบทดสอบเพื่อวัดทัศนคติของ R “Likert” ไวรัส เจียมบรรจง (2522) ทั้งนี้ เพราะความคิดเห็นกับเจตคติหรือทัศนคติมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกัน ความคิดเห็นก็คือ การแสดงออกของเจตคติมีลักษณะเป็นประโยคและมีหลายหัวข้อให้เลือก โดยครอบคลุมหัวข้อที่จะศึกษา แต่ละข้อความจะมี 5 ระดับและกำหนดค่าไว้ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่งกำหนดค่าเท่ากับ 5 เห็นด้วยมากกำหนดค่าเท่ากับ 4 ไม่แน่ใจกำหนดค่าเท่ากับ 2 และไม่เห็นด้วยอย่างมกกำหนดค่าเท่ากับ 1

ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์ (2541: 11) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้ แต่มิใช่ข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ จึงมีการวัดความคิดเห็น ดังนี้

1. การฉายภาพ (projective technique) เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิจารณาได้ว่า บุคคลมีความคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ

2. การสัมภาษณ์ (interview) เป็นการซักถามบุคคล ช่วยให้ได้รับข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

3. การส่งแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลาและเงินทองน้อยกว่าวิธีอื่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมา แต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออก เขียนได้

4. การให้เล่าความรู้สึก (self report) เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถของตนเองออกมาจึงสรุปได้ว่าถึงแม้ไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้โดยตรง แต่เนื่องจากความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน จึงสามารถวัดได้จากการแสดงออกดังกล่าวโดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม การฉายภาพ การสัมภาษณ์ การเล่าความรู้สึกและการวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย

1.3 มาตรจำแนกความหมาย (semantic differential scales) Osgood เป็นผู้สร้างมาตรวัดแบบนี้ลักษณะของมาตรวัดจะประกอบด้วยคำคุณศัพท์ที่บรรยายลักษณะของเป้าหมายที่เราต้องการวัดที่แสดงลักษณะตรงกันข้ามกัน เช่น บวก-ลบ ดี-เลว ยินดี-ไม่ยินดีและระหว่างคำคุณศัพท์ทั้งคู่จะมีช่วงห่างกัน 7 อันตรภาคชั้น โดยผู้ตอบจะเลือกว่า ความรู้สึกที่เขามีต่อเป้าหมายนั้นอยู่ในอันตรภาคชั้นใด คะแนนของทัศนคติก็ดูจากการรวมคะแนนแต่ละข้อซึ่งจะอยู่ระหว่าง 1-7 คะแนน โดยคะแนน 1 หมายถึงมีทัศนคติทางลบและคะแนน 7 หมายถึง มีทัศนคติทางบวก

2. การสังเกตพฤติกรรม (observation of overt behavior) การสังเกตพฤติกรรมภายนอกของบุคคล ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ทราบถึงทัศนคติของบุคคลได้ ซึ่งอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ประกอบด้วยเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายเพิ่มเติม นอกจากนั้นอาจจะใช้วิธีการต่างๆ ต่อไปนี้เพื่อวัดทัศนคติ ได้แก่

2.1 การใช้วิธีการถึงการสะท้อนภาพ เช่น การให้ผู้ถูกศึกษาบรรยายภาพที่มองเห็นให้ชัดเจนหรือเติมคำหรือข้อความหรือให้พูดคำใดคำหนึ่งที่นึกขึ้นได้ทันที หลังจากที่เสนอคำที่ต้องการวัด

2.2 ผลการทำแบบทดสอบแบบปรนัย คือ การเลือกคำตอบจากแบบทดสอบแบบปรนัยในตัวเลือกที่ไม่ถูกต้องและแสดงถึงความลำเอียงในเรื่องนั้น โดยจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องไว้ด้วย

2.3 การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย เนื่องจากว่า ขณะร่างกายเกิดอารมณ์จะมีปฏิกิริยาของร่างกายที่สามารถวัดได้ เช่น ใช้เครื่องวัดการตอบสนองของผิวหนัง การวัดจากอัตราการเต้นของหัวใจการบีบตัวของหลอดเลือด การหดและการขยายตัวของม่านตา สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้อ้างอิงถึงความเข้มข้นของทัศนคติแต่ไม่สามารถบอกทิศทางว่าเป็นไปทางลบหรือทางบวก

2.4 การวัดด้วยการแสดงออกทางใบหน้า แบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 7 ระดับ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงท่าทางของใบหน้า ประกอบด้วยตาละปาก โดยจะดูลักษณะอาการของปาก กล่าวคือ ถ้าริมฝีปากโค้งขึ้นก็แสดงว่า มีความเห็นด้วย ถ้าริมฝีปากอยู่ในระดับแนวราบหรือปกติ แสดงว่า ไม่แสดงความคิดเห็นหรือไม่แน่ใจ ถ้าริมฝีปากโค้งลงล่าง แสดงให้เห็นว่า ไม่เห็นด้วย

2. ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของ จังหวัดนนทบุรี

(จังหวัดนนทบุรี วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา 2542:1-8) กล่าวถึง สภาพภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ แหล่งน้ำ และ ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนี้

คำขวัญประจำจังหวัด"พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จฯ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ เลื่องลือทุเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ"

1.1 สภาพภูมิศาสตร์

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย มีขนาดเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศ แต่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเป็นอันดับที่ 2 รองจากกรุงเทพมหานคร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือประมาณ 20 กิโลเมตร เป็น 1 ใน 5 จังหวัดปริมณฑล (นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรปราการ) ของกรุงเทพมหานครที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ระหว่างละติจูด 13 องศา 47 ลิปดาเหนือ ถึง 14 องศา 04 ลิปดาเหนือและลองจิจูด 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออกถึง 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออก

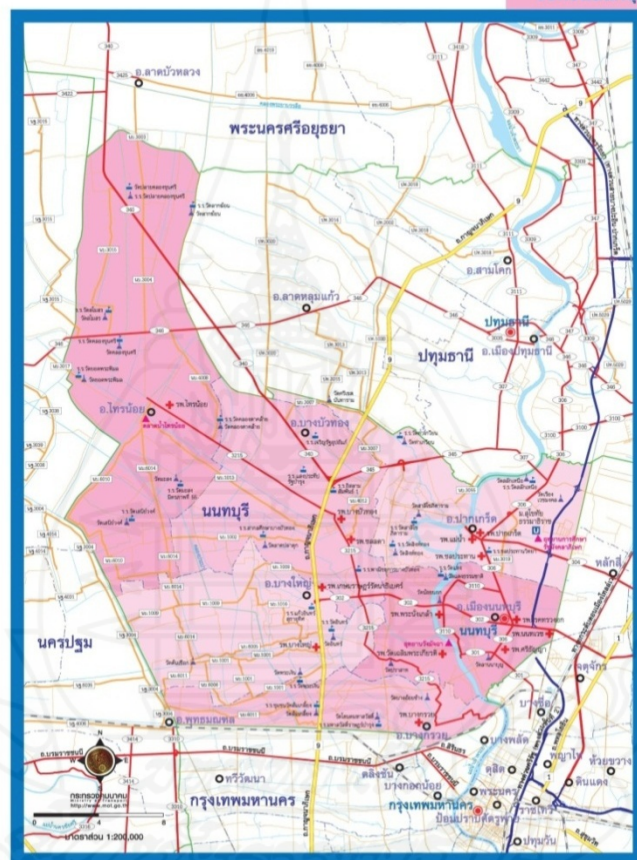
อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศใต้	ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม

จังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่ 622,303 ตาราง กิโลเมตรหรือประมาณ 388,939 ไร่ รูปร่างพื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรีมีรูปร่างคล้ายลูกเป็ด ลำตัวใหญ่ ประกอบด้วยอำเภอต่างๆ ทั้ง 6 อำเภอและส่วนขยายสูงชันเป็นอีกส่วนหนึ่งของอำเภอไทรน้อย

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

โครงสร้างทางธรณีวิทยา จังหวัดนนทบุรีเป็นที่ราบลุ่มดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยาไม่มีพื้นที่ส่วนที่เป็นภูเขา ดังนั้น กลุ่มหิน ชั้นหินและหินปูนจึงไม่มี ส่วนมากจะเป็นทรายมีทั้งทรายบกและทรายแม่น้ำซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบสำหรับการก่อสร้างนอกจากนี้ยังมีดินเหนียวที่ใช้ในการทำอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่ขึ้นชื่อของจังหวัดนนทบุรี

ภาพที่ 2.1 แผนที่จังหวัดนนทบุรี

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดนนทบุรีมีลักษณะอากาศแบบร้อนชื้น สภาพภูมิอากาศมีลักษณะสม่ำเสมอตลอดปีพื้นที่เนื่องจากบริเวณที่ตั้งของจังหวัดอยู่ในแนวร่องมรสุมจึงได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม พัดมาจากบริเวณมหาสมุทรอินเดียทำให้เกิดฝน

ตกและลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่าง เดือนพฤศจิกายน-มีนาคม พัดมาจากบริเวณแผ่นดินในทวีปเอเชีย นำความหนาวเย็นและแห้งแล้งมาให้

1.4 แหล่งน้ำ

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่สองฟากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยาและอยู่ใกล้กับทะเลจึงมีแหล่งน้ำจำนวนมากมีปริมาณน้ำมากทำให้มีน้ำใช้ได้ตลอดทั้งปีที่สำคัญที่สุดเพื่อการเกษตรกรรมและการคมนาคม มีแหล่งน้ำที่สำคัญ ดังนี้

- แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ที่สำคัญที่สุดคือ แม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลองสายต่างๆ ประมาณ 100 สายเศษๆ กระจายอยู่เกือบทุกพื้นที่ของจังหวัด

- แหล่งน้ำชลประทาน จังหวัดนนทบุรีมีโครงการชลประทานใหญ่อยู่ 2 โครงการคือ

โครงการชลประทานพระยาบันลือ ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ดบางส่วน

โครงการชลประทานพระพิมล ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทองบางส่วน

ปัญหาของน้ำ ที่พบกันอยู่เสมอๆ ในจังหวัดนนทบุรีมีดังนี้

ในฤดูฝน มีฝนตกมากในทางภาคเหนือไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและไหลลงสู่ที่ราบภาคกลางทำให้จังหวัดนนทบุรีมีปริมาณน้ำมากตามไปด้วยประกอบกับเมื่อมีน้ำทะเลหนุนตามภาวะการขึ้นลงของน้ำทะเลยังผลให้น้ำไหลเอ่อท่วมสองฟากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาลำคลองสายต่างๆ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทางเกษตรกรรมเกิดความเดือดร้อน ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหาย

ในฤดูแล้ง น้ำทะเลหนุนรุกเข้ามามีในแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลอง เนื่องจากปริมาณน้ำจืดที่ปล่อยมาจากเขื่อนเจ้าพระยามีปริมาณน้อยไม่เพียงพอที่จะผลักดันน้ำเค็มไม่ให้ไหลย้อนเข้ามาทำให้แม่น้ำเจ้าพระยาบางส่วนและลำคลองบางสายมีระดับความเค็มสูงเกิดความเสียหายแก่พืชผลทางการเกษตรภาวะน้ำเสียอันเนื่องมาจากการทิ้งขยะมูลฝอย การระบายน้ำทิ้งจากบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย เรือสวนไร่นาสถานประกอบการภัตตาคารร้านอาหาร โรงงานอุตสาหกรรม และจากท่าเรือแม่น้ำเจ้าพระยาจึงมีทั้งขยะมูลฝอยคราบน้ำมันจากเรือโดยสาร สารตะกั่ว สารพิษอื่นๆ ปนเปื้อนอยู่กับน้ำทางจังหวัดต้องรณรงค์จัดให้มีโครงการคืนความสะอาดให้กับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นประจำทุกปี

1.5 ทรัพยากรธรรมชาติ

- ทรัพยากรดิน จังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีโคลนตะกอนทับถมส่วนใหญ่เป็นดินเหนียวที่ยังไม่มีการชะล้างแร่ธาตุในดิน แต่พื้นที่บางส่วนดินมีสภาพเป็นกรดสูง คือเป็นดินเปรี้ยว

คุณภาพดินของจังหวัดนนทบุรี แบ่งตามหลักธรณีวิทยาได้ 7 กลุ่ม ดังนี้

- ดินชุดบางกอก เป็นดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวยและอำเภอบางใหญ่
- ดินชุดบางเขน เป็นดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวยบางส่วน
- ดินชุดธนบุรี เป็นดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวยอำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอปากเกร็ด
- ดินชุดเสนา เป็นดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอไทรน้อยและอำเภอปากเกร็ด
- ดินชุดองครักษ์ เป็นดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอไทรน้อยและอำเภอปากเกร็ด
- ดินชุดรังสิต เป็นดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอบางบัวทอง
- ดินชุดบางเลน เป็นดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่อำเภอบางบัวทอง

สภาพของดินทั้ง 7 กลุ่มนี้ มีความเหมาะสมในการเพาะปลูกแตกต่างกัน ดินบริเวณพื้นที่อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวยและอำเภอบางใหญ่มีความเหมาะสมในการพืชสวนได้เป็นอย่างดี ผลผลิตมีคุณภาพเป็นแหล่งสวนผลไม้ของจังหวัดนนทบุรีที่สำคัญและมีชื่อเสียงมาตั้งแต่ในอดีต ดินบริเวณพื้นที่ของอำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่บางส่วน อำเภอไทรน้อยและอำเภอปากเกร็ดบางส่วนเหมาะสมต่อการทำนาข้าว จึงเป็นแหล่งการทำนาและปลูกผัก เพราะสภาพของดินสามารถอุ้มน้ำไว้ได้ดี

- ทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญคือ แม่น้ำเจ้าพระยาเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่มีคูคลองทั้งที่เกิดขึ้นเองและเกิดจากการขุดขึ้นใหม่มากมายประมาณ 100 สายเศษ นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่อยู่ภายในเขตจังหวัดประมาณ 500 กว่าแห่งสามารถใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภคและการเกษตรได้เป็นอย่างดีแหล่งน้ำชลประทาน มีโครงการชลประทานรับผิดชอบแจกจ่ายน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรของจังหวัดนนทบุรี

- ทรัพยากรแร่ธาตุ จังหวัดนนทบุรีเป็นที่ราบลุ่ม ไม่มีพื้นที่ส่วนที่เป็นภูเขา ดังนั้นแร่ธาตุที่ประกอบด้วยหินจึงไม่มีสำหรับที่พอจะพบเห็นได้ คือ ทราย ซึ่งมีทั้ง ทรายบก ทรายแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับการก่อสร้าง นอกจากนี้ยังมีดินเหนียว ที่ใช้ในอุตสาหกรรม

ท้องถิ่น คือการปั่นหม้อดินเผาที่เกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรีมีพื้นที่เหมาะสำหรับการทำสวนผลไม้มา นานนับร้อยปี ผลไม้ที่มีชื่อเสียงที่สุดของประเทศไทย คือ ทุเรียน มีรสชาติดีเลิศเป็นที่นิยมบริโภค ของบุคคลทั่วไป ชาวนนทบุรีถือว่าทุเรียนเป็นผลไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี ในอดีตมี พื้นที่กว่า 90,762 ไร่

3. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของทุเรียน

กรมวิชาการเกษตร (2547 : 1) ระบุถึง ทุเรียน (Durian) มีชื่อวิทยาศาสตร์ Duriozibethinus Murr อยู่ในวงศ์ (Family) สำหรับการบริโภคทั้งผลมีการปลูกทั่วทุกภาคของประเทศไทย แต่แหล่ง ปลูกดั้งเดิมของทุเรียนอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนนทบุรี โดยเป็นการปลูกแบบยกร่องมีคู น้ำกั้นเพื่อป้องกันน้ำท่วม โดยทั่วไปมักปล่อยมีการเจริญเติบโตตามธรรมชาติมีการดูแลรักษาน้อย ต่อมาเมื่อประสบกับปัญหาน้ำท่วมประกอบกับการขยายความเจริญของสังคมเมืองเกษตรกรจึง ขยายพื้นที่สวนเดิมเพื่อใช้ในการปลูกที่อยู่อาศัยและได้ย้ายฐานการผลิตออกไปจังหวัดอื่นที่มีสภาพ ภูมิอากาศและสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ปัจจุบันมีการปลูกทุเรียนเป็นจำนวนมากในทุกภาคของ ประเทศไทย แต่แหล่งปลูกที่สำคัญในเชิงการค้าจะอยู่เฉพาะในเขตภาคกลางและภาคใต้โดยเฉพาะ แถบภาคตะวันออกมีการปลูกทุเรียนเป็นการค้ากันมาก

ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาการผลิต (2543 : 1) ได้กล่าวถึงเรื่องทุเรียนไว้ว่า ทุเรียน เป็นไม้ผลยืนต้นไม่ผลัดใบ

1. ลำต้น

ทุเรียนเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 50-120 เซนติเมตร เปลือกสี เทาแก่เปลือกแข็ง ขรุขระ มีรอยแตกเป็นทางยาว กิ่งแขนงมีขนาดเล็กกลม ขณะที่กิ่งอ่อนมีสีน้ำตาลเทา

2. ใบ

ใบทุเรียนมีขนาดความกว้างประมาณ 2-3 นิ้ว ยาวประมาณ 6-8 นิ้ว ขอบใบเรียบ ไม่มีหยักเนื้อใบหนาแข็ง ด้านบนของใบสีเขียวแก่เป็นมัน ใต้ใบหรือหลังใบมีเกล็ดสีน้ำตาลอ่อน ก้านใบมีสีน้ำตาลอ่อนยาวประมาณ 1 นิ้ว

3. ดอก

ดอกทุเรียนจะผลิออกตามกิ่ง เป็นตุ่มเล็กๆตามขอบตักกิ่ง ดอกจะออกเป็นช่อๆ หนึ่งมี 5-30 ดอก ก้านดอกกลมโต ก้านเรียวเล็กลงทางปลายก้าน

4. ผล

ผลทุเรียนเป็นชนิดผลเดี่ยวเป็นผลที่มีเปลือกผล ผลหนึ่งมีรังไข่ 5 อัน เปลือกทุเรียนเต็มไปด้วยหนามเป็นรูปปิรามิด เรียกว่า “พู” เนื้อมีสีต่างๆ ตั้งแต่สีขาวเหลือง เหลืองอ่อน จนถึงสีจําปา

5. เมล็ด

มีรูปคล้ายหัวใจมีขนาดใหญ่ มีสีต่างๆ ตามพันธุ์ เมล็ดแก่จัดมีสีน้ำตาลอมเหลือง หรืออมแดงมีเยื่อบางๆ หุ้มอยู่

4. การผลิตทุเรียน

กรมวิชาการเกษตร (2547 : 9-10) ระบุถึง ชนิดและพันธุ์ของทุเรียน

ชนิดและพันธุ์ของทุเรียน

ในประเทศไทยมีถึง 227 พันธุ์แต่สามารถจำแนกกลุ่มทุเรียนไทยเป็น 6 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มกบ จำแนกได้ 46 พันธุ์ เช่น กบชายนํ้า กบตาจํา กบแม่เต่า กบตาสาย
2. กลุ่มलगว จำแนกได้ 12 พันธุ์ เช่น อีलगว ะนี แดงรัศมี
3. กลุ่มกํานยาว จำแนกได้ 8 พันธุ์ เช่น กํานยาววัดสํัก กํานยาวพวง
4. กลุ่มกํานปํน จำแนกได้ 14 พันธุ์ เช่น กํานปํนตาแพ กํานปํนเนื้อขาว กํานปํนพวง หมอนทอง
5. กลุ่มทองย้อย จำแนกได้ 14 พันธุ์ เช่น ทองย้อยเดิม ทองย้อยจักร
6. กลุ่มเบ็ดเตล็ด เป็นทุเรียนที่จำแนกลักษณะสายพันธุ์ไม่แน่ชัด มีอยู่ 81 พันธุ์

พันธุ์ทุเรียนที่ปลูกเป็นการค้ามี 4 พันธุ์ ได้แก่

1. พันธุ์หมอนทอง

ทรงตรง ทรงจักร พุ่มโปร่ง กิ่งแขนงห่าง ใบใหญ่ ทรงยาวรีวปลายใบเรียวแหลม ยาวทรงผลยาวไหลผลกว้างก้นผลแหลม เห็นพูชัดเจนเปลือกผลค่อนข้างบางขนาดผลใหญ่นํ้าหนักประมาณ 2.0-4.5 กก. หนามทรงปิรามิด ฐานเป็นเหลี่ยม ปลายเรียวแหลมยาว เนื้อสีเหลืองอ่อน เนื้อหนากลิ่นน้อย หวานจัด เมล็ดลีบเล็ก ข้อเสียคือ ไม่ทนทานต่อโรครากเน่า-โคนเน่า

2. พันธุ์ชะนี

ทรงคํนเล็ก เป็นทรงจักร พุ่มทึบ แตกกิ่งเป็นระเบียบ กิ่งแขนงถี่ ใบเล็ก ทรงยาว รูปปลายใบสั้นสอบแหลม มีความทนทานต่อโรครากเน่า-โคนเน่าทรงผลทรงกระบอกหรือทรงไข่ ปลายหนามกลางผลปอง ก้นผลปํนตัดพูเห็นคํนชัด ร่องพูไม่ลึก ขั้วผลใหญ่แข็งแรง ขนาดผลปาน

กลางถึงใหญ่น้ำหนักตั้งแต่ 1.5-4 กก.หนามรูปทรงกระโจม ใหญ่ สั้นและห่างขอบหนามทั้งสองโค้งเข้า เนื้อเหลืองเข้ม เนื้อปานกลาง กลิ่นแรงเนื้อละเอียดและเหนียว หวานมัน

3. พันธุ์ก้านยาว

ทรงต้นรูปกรวย กิ่งขนานกับพื้นดิน กิ่งยาวมีนิสัยชอบตั้งกิ่ง ใบใหญ่ส่วนทางปลายใบกว้างสอบมาทางโคนใบ ปลายใบสอบแหลม ไม่ทนต่อโรครากเน่าโคนเน่า ทรงผลกลม พูมองเห็นไม่ชัดเจน ก้านยาวชัดเจน หนามเล็กถี่สั้น ขนาดผลปานกลางถึงใหญ่ เนื้อสีเหลือง เนื้อไม่หนา กลิ่นไม่แรง รสชาติหวานมัน เนื้อละเอียดเม็ดโต

4. พันธุ์กระดุมทอง

ทรงผลรูปกรวย ฐานกว้างพุ่มโปร่ง กิ่งแขนงห่าง ใบค่อนข้างใหญ่ กว้างสั้น โคนใบโค้งมน ขนาดผลเล็กถึงปานกลาง หนามเล็กถี่และสั้น เนื้อสีเหลืองเข้ม เนื้อบาง หวานมัน เนื้อละเอียด ไม่ทนทานต่อโรครากเน่าโคนเน่า

การเก็บเกี่ยว

1. การนับอายุผลตั้งแต่วันที่ดอกบานจนถึงวันที่เก็บเกี่ยว พันธุ์กระดุมทอง ประมาณ 90-100 วันสำหรับพันธุ์ชะนี 105-110 วัน สำหรับพันธุ์หมอนทอง 120-150 วัน ก้านยาว 110-120 วัน
2. สังเกตก้านผล เมื่อผลทุเรียนเริ่มแก่ก้านผลจะแข็งและมีสีเข้มขึ้น เมื่อสัมผัสจะรู้สึกว้าสากมือบริเวณปลิงจะบวมโตเห็นรอยชัดเจน
3. ปลายหนามจะแห้ง สีน้ำตาลเข้มหนามเปราะหักง่าย หนามกางออก ร่องหนามห่าง
4. ทุเรียนที่แก่จัดจะสังเกตเห็นรอยแยกบนพูได้อย่างชัดเจน ยกเว้นบางพันธุ์ เช่น ก้านยาว
5. การเคาะเปลือกเมื่อทุเรียนแก่จัดจะมีเสียงดังโปรง เสียงหนักเบาขึ้นอยู่กับพันธุ์ ทุเรียน
6. สีเนื้อทุเรียนจะเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีเหลืองอ่อนหรือเหลืองเข้มตามสายพันธุ์

วิธีการเก็บเกี่ยว

ใช้มีดคมๆ ตัดก้านผลส่วนที่อยู่เหนือปากปลิงและใช้เชือกที่ผูกตลอดรอยลงมา อย่างวางผลทุเรียนบนพื้นดินในสวนโดยตรงเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อราที่อยู่ในดิน

กรมวิชาการเกษตร (2547 : 15-17) ระบุถึงการเลือกพื้นที่การเตรียมพื้นที่และการปลูกดูแลรักษา ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่

สภาพพื้นที่ปลูกทุเรียน

พื้นที่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศาเหนือใกล้แหล่งน้ำที่สะอาดเพียงพอ แต่ไม่มีน้ำท่วมถึงมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 0-650 เมตรความลาดเอียงในระดับ 1-3 การคมนาคมสะดวก

ลักษณะดิน

ดินเป็นดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์สูงระบายน้ำได้ดีระดับน้ำใต้ดินมากกว่า 75 เซนติเมตรความเป็นกรดต่างของดิน 5.5-6.5

สภาพภูมิอากาศ

อุณหภูมิเฉลี่ย 10-46 องศาเซลเซียสปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,600-3,000 มม.ต่อปี การกระจายตัวของฝนมีช่วงแล้งต่อเนื่องน้อยกว่า 3 เดือนต่อปีและมีความชื้นสัมพัทธ์มากกว่า 30 %

แหล่งน้ำ

ทุเรียนต้องการน้ำในการเจริญเติบโต 600-800 ลูกบาศก์เมตรทุเรียน 1 ไร่ ไม่มีสารอินทรีย์และอนินทรีย์ที่เป็นพิษปนเปื้อนความเป็นกรดต่างของน้ำควรอยู่ระหว่าง 6.0-7.5 มีสารละลายเกลือไม่มากกว่า 1,400 มิลลิโม

2. การเตรียมพื้นที่และการปลูกดูแลรักษา

พื้นที่ดอน

ไถพรวนและปรับพื้นที่ให้เรียบเพื่อสะดวกในการวางระบบน้ำ รวมทั้งขุดร่องระบายน้ำภายในสวนพื้นที่น้ำท่วมขังไม่มากและระยะเวลาท่วมขังสั้นนิยมนำดินมาเทกองตามฝั่งปลูกสูงประมาณ 0.75-1.20 เมตรทิ้งช่วงเวลาไว้สักระยะหนึ่งหลังการเทดินเพื่อให้กองดินคงรูปแล้วปลูกทุเรียนบนสันกลางกองดินพื้นที่มีน้ำท่วมขังมากและนาน ควรขุดร่องสวนให้มีขนาดสันร่องกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร ร่องน้ำกว้าง 1.5 เมตร ลึก 1 เมตร มีระบบการระบายน้ำเข้าออกเป็นอย่างดีเพื่อป้องกันน้ำท่วมถึงและสะดวกในการระบายน้ำ

การวางผังปลูก

ระบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสระยะปลูก 8-10 เมตร เหมาะกับพื้นที่ค่อนข้างเรียบระบบแถวกว้างต้นชิดในการปลูกระบบนี้ระยะระหว่างต้นเป็น 30-50 % ของระยะระหว่างแถวและมีการวางแถวปลูกในแนวเหนือใต้มีด้านกว้าง ระหว่างแถววางแนวขึ้นลงของพระอาทิตย์แถวมีความกว้างพอที่จะให้เครื่องจักรกลผ่านเข้าออกได้สะดวก

การเลือกต้นพันธุ์

ต้นกล้าทุเรียนควรเลือกใช้ในการปลูกต้องมีความแข็งแรงตรงตามพันธุ์ ต้นต่อเป็นพันธุ์พื้นเมือง ทนทานต่อโรครากเน่าโคนเน่า ระบบรากไม่ขาดหรืออ มีใบหนาและเขียวเข้มก่อนนำไปปลูกต้องปล่อยให้ต้นพันธุ์ผ่านการเจริญเติบโตในที่โล่งแจ้งประมาณ 15-30 วัน พร้อมทั้งจะแตกใบอ่อนก็นำไปปลูกในพื้นที่ที่เตรียมไว้

วิธีการปลูก

เหมาะสมกับพื้นที่ค่อนข้างแห้งแล้งขุดหลุมกว้าง ยาว ลึกประมาณ 30-80 เซนติเมตร แยกดินบนและดินล่างออกจากกัน ผสมดินล่างด้วยหญ้าแห้งปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมีรองก้นหลุมด้วยหญ้าแห้งตากดินไว้ระยะหนึ่งจนดินยุบตัวลงที่ เติมนดินผสมลงไปอีกจนเต็มแล้วพูนเป็นหลังเต่า แล้วจึงปลูกต้นพันธุ์ตรงกลางหลุม ให้รอยต่อระหว่างต้นพันธุ์และต้นตออยู่สูงกว่าระดับดินกลบดินให้แน่นปักไม้ค้ำยันเพื่อยึดต้นกล้าเพื่อป้องกันการโยกคลอนของต้นกล้าหลังปลูกต้องพรวนดินและขยายโลกปีละ 1-3 ครั้ง จนเริ่มให้ผลผลิตจึงหยุด

การพรางแสง

ทุเรียนปลูกแล้วต้องมีการพรางแสงในช่วงแรกของการเจริญเติบโตโดยใช้ทางมะพร้าวหรือตาข่ายพรางแสงเย็บเป็นถุงเปิดหัวท้ายหรืออาจปลูกต้นไม้โตเร็ว เช่น กล้วย ทองหลวง

การตัดแต่งและควบคุมทรงพุ่ม

หลังจากปลูกไปได้ 1-1.5 ปี ควรสร้างทรงทุเรียนให้โปร่งโครงสร้างแข็งแรงสวยงามโดยระยะแรกให้กำหนดกิ่งประธานแต่ละกิ่ง 4-6 กิ่งแรกแต่ละกิ่งมีกิ่งแขนงพอบริมาตรไม่บังแสงกัน

การป้องกันกำจัดวัชพืช

โดยการตัดหรือใช้สารเคมี เช่น ไกลโฟเสท 48% ฉีดพ่นในอัตรา 500-600 มล.ต่อไร่ กรมวิชาการเกษตร (2547 : 25-32) ระบุถึง โรคทุเรียนและแมลงศัตรูทุเรียน วิธีป้องกันและกำจัด ดังนี้

โรคทุเรียนและแมลงศัตรูทุเรียน

1. โรคราโคนาโคน่า

เกิดจากเชื้อราไฟทอปธอรา (Phytophthora palmivora) จะระบาดมากในช่วงที่มีฝนตกชุกหรือช่วงที่มีความชื้นในอากาศสูงเชื้อสามารถเข้าทำลายได้ทั้ง รากลำต้น กิ่ง ปลายยอดผล ซึ่งเชื้อนี้สามารถเจริญเติบโตได้ในดินและพักตัวอยู่ได้หลายปี

วิธีการป้องกันกำจัด

หมั่นสำรวจต้นทุเรียนเป็นประจำและบำรุงต้นทุเรียนให้แข็งแรงสมบูรณ์ปรับสภาพดินให้มีความเป็นกรดของดินอยู่ที่ 5-6.5 ทำร่องระบายน้ำในสวนที่เป็นพื้นที่ต่ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและโคนทุเรียนต้องโล่งสะอาดเก็บใบที่เป็นโรคไปเผาทำลายลดปริมาณของเชื้อราที่อยู่ในดินโดยการใช้เชื้อราปฏิปักษ์ไตรโคเดอร์มาโดยการนำเชื้อมาผสมกับปุ๋ยหมักที่เชื้อราสามารถเจริญเติบโตได้มาหมักทิ้งไว้แล้วนำไปหว่านบริเวณทรงพุ่มของต้นทุเรียนถ้าพบอาการของโรคที่ลำต้นกิ่ง ให้ขูดออกให้หมดจนถึงเนื้อดีและนำไปเผาทำลายแล้วทาด้วยปูนแดงหรือสารเมทา

แลกซิด 25 % หรือ 35 % อัตรา 50-60 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร ถ้าพบอาการที่ระบบรากใช้สารเมทาแลกซิด 80% อัตรา 200 กรัม ผสมกับน้ำ 20 ลิตร ราดใต้ทรงพุ่มให้ทั่วพร้อมกับกระตุ้นการเจริญเติบโตของรากใหม่โดยใช้ปุ๋ยเกร็ดสูตร 10-20-30 หรือ 20-20-20 อัตรา 60 กรัม ผสมกับกรดฮิวมิก 100 ซีซี ในน้ำ 20 ลิตร ราดให้ทั่วใต้ทรงพุ่มและให้น้ำสม่ำเสมอให้ขึ้นอยู่ตลอดเวลาทำติดต่อกัน 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ถ้าพบอาการที่ใบให้ฉีดพ่นด้วยสารเคมีเมทาแลกซิด อัตรา 30-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตรหรือกรดฟอสฟอรัสในอัตราเดียวกันฉีดให้ทั่วทั้งภายในภายนอกทรงพุ่ม

2. โรคนิ่ว

ระบาดมากในช่วงฤดูฝนเมื่อมีความชื้นสูงเชื้อราไรซอกโทเนีย (*Rhizoctonia* sp.) จะเข้าทำลายที่ใบทำให้ใบไหม้ เหมือนถูกน้ำร้อนลวกและจะสังเกตเห็นใบที่เป็นโรคยึดติดกันด้วยเส้นใยของเชื้อรา

วิธีการป้องกันและกำจัด

ตัดแต่งกิ่งทุเรียนให้โปร่งแสงแดดส่องได้ทั่วถึงเก็บใบที่เป็นโรคออกไปเผาทำลาย ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ควบคุมเชื้อราไรซอกโทเนียในดินโดยปฏิบัติเช่นเดียวกับโรครากเน่าโคนเน่าตามคำแนะนำตามตารางที่ 2.1 พบใบที่ถูกทำลายมากกว่า 10% ของใบทั้งต้นและพ่นด้วยสารเคมีคาร์เบนดาซิมอัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตรหรือใช้สารคอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 85% อัตรา 50 กรัมต่อ 20 ลิตร

3. โรคราสีชมพู

ระบาดมากในช่วงฤดูฝนโดยเฉพาะต้นทุเรียนที่มีใบหนาทึบ โรคนี้เกิดจากเชื้อราคอร์ทีเซียม (*Corticiumsalmonicolor*) ทำลายกิ่งทำให้กิ่งแห้งใบเหลืองร่วง เมื่อเริ่มเข้าทำลายจะพบเส้นใยสีขาวตามกิ่งเมื่อเชื้อราอายุมากขึ้นจะเปลี่ยนเป็นสีชมพู

วิธีการป้องกันและกำจัด

ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่งและหมั่นตรวจดูต้นทุเรียนอย่างสม่ำเสมอพบกิ่งที่เป็นโรคให้นำไปเผาทำลายถ้าพบอาการที่รุนแรงให้ฉีดพ่นด้วยสารเคมีคอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 85% WP อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตรหรือสารเคมีคาร์เบนดาซิม 60% WP อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตรตามคำแนะนำตามตารางที่ 2.1

แมลงและไรศัตรูทุเรียน

1. เพลี้ยไก่แจ้

พบระบาดมากในช่วงที่ทุเรียนแตกใบอ่อน โดยจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบอ่อน ทำให้ใบหงิกงอระบาดมากจะทำให้ใบอ่อนร่วง

วิธีป้องกันและกำจัด

อนุรักษศัตรูธรรมชาติของเพลี้ยไก่แจ้เพื่อควบคุมปริมาณในธรรมชาติ เช่น ค้างคาว แมลงช้างต่อและแมงมุม เป็นต้น คัดตั้งกับดักกาวเหนียวสีเหลืองเพื่อล่อตัวเต็มวัยและจับทำลาย กระตุ้นให้ทุเรียนแตกใบอ่อนพร้อมกันเพื่อลดช่วงการเข้าทำลายของเพลี้ยไก่แจ้และช่วยลดการใช้ สารเคมีถ้ามีการทำลายมากกว่า 30% ให้ใช้สารเคมีฆ่าแมลงตามตารางที่ 2.2

2. ไรแดงแอฟริกัน

ระบาดมากในช่วงที่อากาศแห้งแล้ง ไรแดงจะดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณของหน้าใบ ทุเรียน พบมากตามแนวเส้นกลางใบ ถ้าระบาดรุนแรงมากจะทำให้ใบร่วง

วิธีป้องกันและกำจัด

ศัตรูธรรมชาติของไรแดงแอฟริกัน คือไรตัวห้ำ แมลงช้างและแมงมุม เป็นต้น ฉีด น้ำพ่นเข้าไปในทรงพุ่มเพื่อเพิ่มความชื้นจะช่วยลดปริมาณตัวไรลงได้บ้างเมื่อพบว่าใบทุเรียนถูก ทำลายมากกว่า 25% ของใบทั้งต้นให้ฉีดพ่นด้วยสารเคมีฆ่าแมลง ตามคำแนะนำในตารางที่ 2.2

3. หนอน

จะเข้าทำลายในระยะผลอ่อนจนถึงระยะเก็บเกี่ยว ทำให้ผลเน่าและร่วง

วิธีป้องกันและกำจัด

ศัตรูธรรมชาติของหนอนเจาะผล คือ แตนเบียน หมั่นตรวจดูผลทุเรียนอยู่เสมอๆ ผลทุเรียนที่เน่าและร่วงเพราะถูกหนอนทำลายควรเก็บทำลายโดยการเผาไฟ การห่อผลด้วย ถุงพลาสติกสีขาว เจาะรูเพื่อระบายน้ำโดยห่อตั้งแต่ผลมีอายุประมาณ 6 สัปดาห์ ฉีดพ่นสารฆ่าแมลง เมื่อจำเป็น ตามคำแนะนำตามตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.1 การใช้สารป้องกันกำจัดโรคของทุเรียน

โรค	เชื้อสาเหตุ	สารป้องกันกำจัดโรค	อัตราการใช้ ต่อ น้ำ 20 ลิตร	หมายเหตุ
โรครากเน่า-โคน เน่า	Phytophthora Palmivora	เมตาแลกซิล 25%WP	100-120 กรัม	ทาแผลที่ต้นหรือกิ่ง
			20 กรัม	ราดได้ทรงพุ่ม พ่นให้ทั่วภายใน และภายนอกทรง พุ่ม
โรคราใบติด	Rhizoctonia sp.	คาร์เบนดาซิม 50%WP	10 ซีซี	พ่นให้ทั่วต้น
		คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 80% WP	50 กรัม	พ่นให้ทั่วต้น
โรคราสีชมพู	Corticium salmonicolor	คาร์เบนดาซิม 60%WP	10 กรัม	พ่นให้ทั่วต้น
		คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ 85%WP	50 กรัม	พ่นให้ทั่วต้น
โรคแอนแทรก โนส	Colletotrichum Spp.	คาร์เบนดาซิม 60%WP	12 กรัม	ฉีดพ่นให้ทั่วต้น
		เบนโนไมล์ 50%WP	12 กรัม	ฉีดพ่นให้ทั่วต้น
โรคผลเน่า	Phytophthora plamivora	ฟอสฟิไทลอะลูมิเนียม 80% WP	50 กรัม	เมื่อโรคระบาด รุนแรงให้พ่นที่ผล ทุเรียนและหูดพ่น ก่อนเก็บเกี่ยว 15-20 วัน

ตารางที่ 2.2 การใช้สารกำจัดแมลงศัตรูทุเรียน

แมลงศัตรู	สารกำจัดแมลง	อัตราการใช้ ต่อน้ำ 20 ลิตร	หมายเหตุ
เพลี้ยไก่แจ้	-ไซฮาโลธริน 2.5% EC -คาร์บาริล 85% WP -ไซเพอร์เมททริน 6.25% EC	10 มิลลิลิตร 80 กรัม 40 มิลลิลิตร	เมื่อยอดทุเรียนถูกทำลายมากกว่า 30% ของทั้งต้น พ่นให้ทั่ว 2 ครั้ง ห่างกัน 14 วัน
ไรแดงแอฟริกัน	-โพพาร์โกด์ 30% WP -เฮกซีไทอะซอกซ์ 2% EC	30 กรัม	เมื่อพบใบแก่ถูกทำลายมากกว่า 25% ของทั้งต้นหรือพ่นเมื่อพบไข่และตัวอ่อนของไรแดง หลังการใช้สารโพพาร์โกด์ไม่ควรใช้สารนี้เกิน 2 ครั้ง ต่อปี
เพลี้ยไฟ	-ไซฮาโลธรินแอล 2.5% EC -คาร์โบซัลเฟน 20% EC -ฟิโปรนิล 5% SC	10 มิลลิลิตร 50 มิลลิลิตร 20 มิลลิลิตร	ฉีดตอนทุเรียนแตกใบอ่อน
หนอนเจาะผล	-ไซฮาโลธรินแอล 2.5% EC -คลอร์ไพริฟอส 40% EC -คาร์โบซัลเฟน 20% EC	20 มิลลิลิตร 20 มิลลิลิตร 50 มิลลิลิตร	พ่นเมื่อผลทุเรียนถูกทำลาย 10% พ่น 3-4 ครั้ง ทุก 20 วัน งดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว
หนอนเจาะเมล็ด	-ไซเปอร์เมทริน 6.25% EC -ไดอะซินอน 60% EC -ฟิซาโลน 22.5% EC	40 มิลลิลิตร 40 มิลลิลิตร 40 มิลลิลิตร	แหล่งที่มีการระบาดพ่นทุก 7-10 วัน และงดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว 7-10 วัน

5. การทำสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี (www.nonthaburi.doae.go.th) ระบุว่า การปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

การปลูกทุเรียน

สมัยโบราณชาวสวนชอบปลูกทุเรียนด้วยเมล็ดและกิ่งตอน โดยการปลูกแบบขกร่อง เพราะเป็นพื้นที่ลุ่มดินเหนียวและน้ำท่วมถึงชาวสวนจึงต้องทำคันดินป้องกันน้ำท่วม ขุดขกร่องกว้างประมาณ 3 วา ส่วนความยาวนั้นตามขนาดของที่ดิน ระยะปลูกระหว่างต้นห่างกันประมาณ 3-6 วา บนหลังร่องนั้นชาวสวนจะปลูกพืชแซม กล้วย มังคุดและต้นทองหลาง

ปัจจุบันการปลูกทุเรียนก็ยังเป็นแบบขกร่อง ระยะปลูก 8X12 เมตร ขุดหลุมกว้าง 1X1 เมตรยกโคกสูงจากปากหลุมประมาณ 50 เซนติเมตร เอาต้นทุเรียนลงปลูกผูกกับหลักไม้กันต้นล้ม รดน้ำให้ชุ่มเช้า เย็น เอาทางมะพร้าวมาบังแดด

สวนทุเรียนของเมืองนนท์ได้ลดน้อยลงเนื่องจากเกิดอุทกภัยหลายครั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2538, พ.ศ.2545, พ.ศ.2549 ที่ผ่านมามีทำให้ทุเรียนเสียหายประมาณ 90% ของพื้นที่ปลูกเดิม ประกอบกับเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการขยายตัวของชุมชนเมือง มีการตัดถนนเพิ่มขึ้นหลายเส้นทางทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลงและปี พ.ศ. 2554 เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ทำให้พื้นที่สวนทุเรียนที่มีเนื้อที่ประมาณเกือบ 3,000 ไร่ ถูกน้ำท่วมเสียหายไปกว่า 2,900 ไร่ สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรีจึงเห็นความสำคัญที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์จึงได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้อยู่คู่กับจังหวัดนนทบุรีสืบไป

ฝ่ายพัฒนาสังคม กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ระบุถึง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 6 อำเภอ แต่ละอำเภอมีการปลูกทุเรียน จากการสำรวจพื้นที่การปลูกทุเรียนปี พ.ศ.2554 พบว่ามีพื้นที่การปลูกทุเรียน 2,941.75 ไร่ แยกได้ดังนี้

1. อำเภอเมืองนนทบุรี	มีพื้นที่การปลูกทุเรียน	1,411 ไร่
2. อำเภอปากเกร็ด	มีพื้นที่การปลูกทุเรียน	1,031 ไร่
3. อำเภอบางกรวย	มีพื้นที่การปลูกทุเรียน	274 ไร่
4. อำเภอบางบัวทอง	มีพื้นที่การปลูกทุเรียน	85 ไร่
5. อำเภอบางใหญ่	มีพื้นที่การปลูกทุเรียน	112.75 ไร่
6. อำเภอไทรน้อย	มีพื้นที่การปลูกทุเรียน	28 ไร่

ปัจจุบันพื้นที่การปลูกทุเรียนของจังหวัดนนทบุรีลดลงไปมาก เนื่องจากปัญหาอุทกภัย ในปี พ.ศ.2554 จากการสำรวจพบว่า พื้นที่การปลูกทุเรียนจากเดิม 2,941.75 ไร่ เหลือเพียง 43 ไร่ แยกเป็น อำเภอเมืองนนทบุรี 15 ไร่ และอำเภอไทรน้อย 28 ไร่ ส่วนอำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ดและอำเภอบางใหญ่ พื้นที่การปลูกทุเรียนเสียหายทั้งหมด แต่เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี มีความรักและความผูกพันกับทุเรียนซึ่งถือเป็นอาชีพและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี จึงได้แสดงความต้องการที่จะฟื้นฟูการทำสวนทุเรียนขึ้นมาใหม่ รวมพื้นที่ประมาณ 4,500 ไร่

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จึงเห็นความสำคัญและความตั้งใจจริงของเกษตรกรชาวสวนทุเรียน เพราะนอกจากการปลูกทุเรียนนั้นจะสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรีโดยรวมแล้วยังเป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้และยังมีส่วนช่วยในการสร้างสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชนเมือง พร้อมกับดำรงไว้ซึ่งคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้คนรุ่นหลังได้จดจำและอยู่คู่กับจังหวัดนนทบุรีและประเทศไทยต่อไป

การทำสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี จากการสัมภาษณ์ จ.ส.อ.สมพงษ์ สกุดดิษฐ์ กล่าวว่า จ.ส.อ.สมพงษ์ สกุดดิษฐ์ ปราชญ์ทุเรียนของจังหวัดนนทบุรีอายุ 82 ปี เริ่มทำสวนทุเรียนตั้งแต่ พ.ศ. 2486 ที่ตำบลบางบำหรุ อำเภอบางกอกน้อย จ.นนทบุรี (ขณะนั้น) และปัจจุบันทำสวนทุเรียนที่ ตำบลบางขุนทอง และตำบลบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี ได้กล่าวถึงการทำสวนทุเรียนนั้นว่า ทุเรียนที่ปลูกเป็นไม้ผลเศรษฐกิจหลัก คือ ก้านยาว หมอนทอง ชะนี กระดุม และมีพันธุ์พื้นเมืองอีกหลายสายพันธุ์ เช่น ลวงซึ่งเป็นแม่พันธุ์ของ ย่ามะหวาด แดงรัศมี ชะนี ชมพูศรี อีลวง พันธุ์การะเกดซึ่งเป็นแม่พันธุ์ การะเกดหัวรีว กบแม่เต่า กบเล็บเหยี่ยว พันธุ์ทองย้อยเดิมซึ่งเป็นแม่พันธุ์ของ ทองย้อยฉัตร นมสวรรค์ พันธุ์กำปันเจ้ากรมเขียน ซึ่งเป็นแม่พันธุ์ของหมอนทองและพันธุ์ทองสุก ซึ่งเป็นแม่พันธุ์ของก้านยาว เช่นก้านยาววัดสัก ก้านยาวพวง (ใบเล็ก) ก้านยาวทรงหวด (ใบใหญ่) เป็นต้น

สวนทุเรียนของ จ.ส.อ.สมพงษ์สกุดดิษฐ์ ก่อนน้ำท่วมปี 2554 ได้ปลูกพันธุ์ทุเรียนก้านยาว หมอนทอง ชะนี อีลวง กระดุมทอง สาวชมเชียว (สาวชมราชนคร) ได้กล่าวว่า ตั้งแต่ปลายฤดูฝนประมาณปลายเดือนกันยายน จะเริ่มใส่ปุ๋ยดอก เมื่อเริ่มเข้าฤดูหนาวประมาณพฤศจิกายนจะทำการคายหญ้าเพื่อเปิดโคนทุเรียนให้โล่ง ทุเรียนจะเริ่มออกดอก จะต้องลดระดับน้ำให้ต่ำกว่าหลังร่องประมาณ 1 เมตร ช่วงสิ้นเดือนตุลาคม ดอกทุเรียนจะเริ่มออกเห็นเป็นตุ่มๆสีน้ำตาลหรือเรียกว่า ระยะไข่ปลา จนถึง 7-10 วัน จะยื่นออกมาคล้ายดินหนู ก็จะเริ่มให้น้ำ (กระทุ้งน้ำ) โดยการเปิดน้ำเข้าสวนและรดน้ำ จนกระทั่งดอกเริ่มบานหยุดการให้น้ำและรักษาระดับน้ำต่ำกว่าหลังร่อง 1.20 เมตร เพื่อให้ให้น้ำในสวนนิ่ง เมื่อดอกทุเรียนบานหมดจะเห็นตั้งเป็นไม้กัลดและพัฒนามาเป็นระยะปิ่น (คล้ายปิ่นปัก

ผสม) เริ่มให้น้ำ 3 วันต่อครั้ง พอลูกโตเท่าลูกหมากดิบจะให้น้ำ 2 วันต่อครั้ง รดน้ำให้ชุ่ม พอผลโตประมาณเส้นผ่าศูนย์กลาง 5-6 นิ้ว จะเริ่มใช้เชือกโยงผลทุเรียนและใช้ไม้รวกค้ำกิ่งทุเรียนด้านในของผลทุเรียน ส่วนของ จ.ส.อ.สมพงษ์ สกุลดิษฐ์ จะมีการห่อผลทุเรียนด้วยตาข่ายลวด โดยทำเป็นชลอม

ระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิต ทุเรียนที่สวนจะมีพันธุ์หลัก คือ หมอนทอง พันธุ์กลาง คือ ชะนิก้านยาว อีลวง สาวชมเขียว (สาวชมราชเนตร) พันธุ์เบา คือ กระจุกทอง

พันธุ์กระจุกทอง จะนับตั้งแต่ดอกบานจนถึงตัดผลผลิตได้ประมาณ 90-95 วัน ก่อนตัดจะต้องปีนขึ้นไปดูก่อนโดยสังเกตจาก หนาม ร่องหนาม (ดูความขึ้น) ขั้ว สีผิว สาเหแรกจะเลยครึ่งลูกขึ้นไปโดยดูจากก้นทุเรียนจนถึงขั้วทุเรียน

พันธุ์อีลวง จะนับตั้งแต่ดอกบานจนถึงตัดผลผลิตได้ประมาณ 100-105 วัน ก่อนตัดจะต้องปีนขึ้นไปดูถ้าทุเรียนเริ่มแก่โดยสังเกตจากปลายหนามจะแห้งเป็นสีน้ำตาลไหม้ ร่องหนามจะแห้ง (คล้ายสีหมอก)

พันธุ์ชะนิ จะนับตั้งแต่ดอกบานจนถึงตัดผลผลิตได้ประมาณ 105-110 วัน ก่อนตัดจะต้องปีนขึ้นไปดูก่อนถ้าทุเรียนแก่จะมีลักษณะปลายหนามจะแห้งเป็นสีน้ำตาลไหม้ ร่องหนามจะห่าง ปลิงจะโปน ขั้วจะสีคล้ำจะมีลักษณะคล้ายเกล็ด

พันธุ์ก้านยาว จะนับตั้งแต่ดอกบานจนถึงตัดผลผลิตได้ประมาณ 110-115 วัน ก่อนตัดจะต้องปีนขึ้นไปดูก่อนถ้าทุเรียนแก่จะมีลักษณะ ร่องหนามห่าง รอบผลทุเรียนมองดูแล้วคล้ายหมอกขาว ขั้วจะดำเป็นเกล็ด

พันธุ์หมอนทอง จะนับตั้งแต่ดอกบานจนถึงตัดผลผลิตได้ประมาณ 120-125 วัน ก่อนตัดจะต้องปีนขึ้นไปดูก่อนถ้าทุเรียนแก่จะมีลักษณะปลายหนามแห้ง ร่องหนามแห้ง โคนขั้วจะรัดสูงประมาณ 1-1.50 นิ้วจนถึงปลิงทั้งหมดนี้การเก็บเกี่ยวผลผลิตจะต้องขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ

การเก็บเกี่ยวผลผลิต จะปีนขึ้นต้นทุเรียนเวลาตัดถ้าสงสัยว่าทุเรียนแก่หรือไม่ให้ใช้นิ้วคิดฟังเสียงว่า แน่นหรือหลวมและมีอุปกรณ์ ได้แก่ มีด เชือก ลอก ตะกั่ว มีดคุดปลายไม้รวกมีตะกั่วรองรับสำหรับสอยผลทุเรียนปลายกิ่ง การตัดผลทุเรียนจะใช้มีดตัดแล้วใช้เชือกที่มีลวด (เกี่ยวกิ่ง) ปลายเชือกผูกเป็นปมแล้วพันขั้วทุเรียนได้ปลิงให้ปมขัดกับเชือกที่จะโรยลงมาสู่พื้นดิน (หลังร่อง) แล้วเชือกจะคลายหลุดเองไม่ต้องแก้ โดยมีใบตองรองผลทุเรียนทุเรียนพันธุ์กระจุก อีลวง ที่ตัดมาแล้วจะต้องสุกไม่เกิน 3 คืน (3 วัน) ส่วนพันธุ์ชะนิ สาวชม (สาวราชเนตร) ตัดมาแล้วจะต้องสุกไม่เกิน 4 คืน พันธุ์ก้านยาวตัดมาแล้วจะต้องสุกไม่เกิน 4 คืน (อย่าปล่อยให้แก่เกินไปจะห้าว) พันธุ์หมอนทอง ตัดมาแล้วจะต้องสุกไม่เกิน 5 คืน ข้อสังเกตทุเรียนที่ตัดมาควรดีก่องสุ่มไว้ไม่

ควรเอาผ้าคลุมเพราะจะทำให้ขี้เถ้าและปลิงหลุด ทุเรียนสวนเวลาจำหน่ายต้องมีปลิงติดอยู่กับขี้เถ้า เวลาสุกแล้วปลิงจะยังไม่หลุดจึงถือว่าทุเรียนที่ตัดมาได้คุณภาพ

การจำหน่ายผลผลิตทุเรียน ผลทุเรียนที่ตัดมาแล้วจะนำคัดแยกเป็นกองโดยมีผ้ารองพื้น ทุเรียนที่พร้อมจำหน่ายจะมีลูกค้าโทรมาจองหรือไม่ต้องโทรไปบอกให้ลูกค้าทราบว่ามีผลผลิตออกพร้อมจำหน่าย ส่วนใหญ่จะมีลูกค้าประจำมาซื้อทุเรียนที่บ้าน ทุเรียนทุกลูกจะต้องมีการรับรองคุณภาพให้แก่ลูกค้าและส่วนที่เหลือจะเข้าร่วมกับกิจกรรมส่งเสริมการตลาดทุเรียนนนท์ของโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี

การดูแลหลังการเก็บเกี่ยวทุเรียน ที่สวนจะไม่มีการตัดแต่งกิ่งเพราะต้นสูง เมื่อตัดลูกหมดแล้วจะทำการดายหญ้า ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ผง (ขี้ค่างควา) เพื่อบำรุงดิน พร้อมกับลอกท้องร่องเพื่อเอาเศษใบทองหลาง ใบทุเรียนและขี้เถ้าที่ตกตะกอนเนื่องมาจากการเปิดน้ำเข้าออก ขึ้นไวนบนหลังร่องเพื่อเป็นการบำรุงดินให้สมบูรณ์แข็งแรง

ปัจจุบันสวนของ จ.ส.อ. สมพงษ์ สุกดิษฐ์ ได้ดำเนินการฟื้นฟูสวนทุเรียนนนท์ โดยปลูกทุเรียนพันธุ์เศรษฐกิจ เช่น ก้านยาว หมอนทอง นวลทองจันทร์ ชะนี ทองย้อยจักร และพันธุ์พื้นเมืองมากกว่า 20 สายพันธุ์ เช่น กระเทียมเนื้อขาว กบเจ้าคุณ ชายมุงคุด เขียวดำลึง ฝอยทอง กบแม่เฒ่า การเกิดเป็นต้น เพื่อช่วยอนุรักษ์พันธุ์พื้นเมืองและเป็นศูนย์เรียนรู้ภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

6. ชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์

ฝ่ายพัฒนาสังคม กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ระบุถึง ชื่อกลุ่ม วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและสมาชิก ดังนี้

ชื่อกลุ่ม ชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายทุเรียนนนท์หรือไม้ผลจังหวัดนนทบุรีทุกชนิดและติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิก โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ

2. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้ความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในด้านที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพการปลูกทุเรียนนนท์และไม้ผลทุกชนิดในจังหวัดนนทบุรี

3. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์หรือผลงานของสมาชิก

4. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิก เช่น การซื้อ การขาย และการส่งเสริมการตลาดให้เป็นเอกภาพทั้งในเรื่องของราคาและคุณภาพสินค้า
5. เพื่อส่งเสริมการรู้จักสามัคคีและความเข้มแข็งของกลุ่ม
6. เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการในระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สมาชิก

สมาชิกประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท ดังนี้

1. สมาชิกสามัญ หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์ที่ผ่านการขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอแล้ว
2. สมาชิกกิตติมศักดิ์ หมายถึง บุคคลผู้ทรงเกียรติที่ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีอุปการคุณซึ่งสมาชิกสามัญหรือคณะกรรมการ ได้ลงมติเข้าเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์

7. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ฝ่ายพัฒนาสังคม กองส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี 2554 กล่าวถึง รายละเอียดโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ฯ ดังนี้

7.1 รายละเอียดโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ฯ

7.1.1 หลักการและเหตุผล

จังหวัดนนทบุรีได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนการท่องเที่ยว ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม ปลอดภัยได้มาตรฐาน โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติงาน 3 ปี พ.ศ. 2553-2555 ได้จัดทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ฯ เนื่องจากพื้นที่ปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีได้ลดลงไปมากจากหลายสาเหตุ เช่น ปัญหาภัยธรรมชาติ การขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้พื้นที่การเกษตรลดลงกลายเป็นหมู่บ้านจัดสรร และชุมชนที่อยู่อาศัย ตลอดจนเกษตรกรไม่ใส่ใจบำรุงดูแลรักษาสวนทุเรียนให้มีคุณภาพ นอกจากนี้สภาพของสวนยังเป็นสวนเก่า ต้นทุเรียนมีอายุมากประมาณ 30-50 ปี จึงให้ผลผลิตน้อยลง เกษตรกรปล่อยปละละเลยสภาพสวนทรุดโทรม ต้นทุเรียนลำต้นสูงใหญ่ มีกิ่งก้านและใบน้อย ยากแก่การบำรุงดูแลรักษา รวมทั้งปัญหาจากศัตรูพืช โรค แมลง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดพัฒนาพื้นที่ฟู และอนุรักษ์สวนทุเรียนให้คงอยู่และเพิ่มพื้นที่การปลูกให้มากขึ้น ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ยังจะช่วยรักษาสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่ชุมชนเมือง รวมทั้งเป็นการปลูกจิตสำนึกของเกษตรกรให้เห็นถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของทุเรียนนนท์ ร่วมกันอนุรักษ์ชื่อเสียงของทุเรียนนนท์ที่มีมาช้านาน จึงได้ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี จัดทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ฯ เพื่อดำรงความเป็นเอกลักษณ์ของทุเรียนจังหวัดนนทบุรีให้คงอยู่คู่ประเทศไทยตลอดไป

7.1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการฯ

- 1) เพื่อส่งเสริมและฟื้นฟูทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี ในลักษณะของการร่วมกันคิดร่วมกันทำและใช้ประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกร การทำสวนสาธิตและส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ฯ ทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้นและก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยว
- 2) เพื่ออนุรักษ์พันธุ์ทุเรียนดั้งเดิมให้คงอยู่ในจังหวัดนนทบุรีและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3) เพื่อฟื้นฟูสวนทุเรียนเก่าให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและมีคุณภาพที่ดี
- 4) เพิ่มพื้นที่ปลูกทุเรียนพันธุ์ดีและพันธุ์ดั้งเดิมในจังหวัดนนทบุรีให้มากขึ้น
- 5) เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี
- 6) เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรและฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 7) เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรี

7.1.3 เป้าหมาย

- 1) อนุรักษ์สวนทุเรียนพันธุ์ดี พื้นที่ประมาณ 3,563 ไร่
- 2) เพิ่มปริมาณผลผลิตทุเรียนคุณภาพดีออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ของผลผลิตในปัจจุบัน
- 3) เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนทุเรียนร้อยละ 10 ของรายได้ในปัจจุบัน
- 4) พัฒนาการผลิตสู่กระบวนการเกษตรอินทรีย์
- 5) เพิ่มพื้นที่การปลูกไม่น้อยกว่าร้อยละ 10
- 6) เพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ให้แก่เกษตรกรทั้งสวนเก่าและสวนใหม่

7.1.4 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการฝึก และประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมปลอดภัยได้มาตรฐาน

7.1.5 ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

7.1.6 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ฝ่ายพัฒนาสังคม กองส่งเสริมคุณภาพชีวิตองค์การบริหารส่วนจังหวัด นนทบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี

7.1.7 วงเงินงบประมาณตามโครงการ

จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 เพื่อค่าใช้จ่ายใน โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูเรียนนนท์ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารีเป็นเงิน 7,000,000 บาท (เจ็ดล้านบาทถ้วน)

7.1.8 รายละเอียดการดำเนินงาน

1) สำรวจข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลด้านทุเรียน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด นนทบุรี และชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูเรียนนนท์

2) การจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด นนทบุรี และชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูเรียนนนท์

(1) จัดทำแบบจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน

(2) ประกาศและดำเนินการรับจดทะเบียนที่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล

(3) ประมวลผลและบันทึกเป็นฐานข้อมูล โดยจัดกลุ่มข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มที่สภาพสวนทรุดโทรมฟื้นฟูไม่ได้/ปล่อยทิ้งร้าง
- กลุ่มที่สภาพสวนให้ผลผลิตต่ำหรือไม่ให้ผลผลิตแต่สภาพสวนยังฟื้นฟูได้
- กลุ่มที่สภาพสวนทุเรียนมีการเจริญเติบโตดีและมีการปฏิบัติดูแลดี

3) ส่งเสริมสนับสนุนชมรมอนุรักษ์ทุเรียนจังหวัดนนทบุรี ให้มีส่วนร่วมใน การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทุเรียนนนท์อย่างยั่งยืน

4) จัดหาปัจจัยการผลิต เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิกตามแผนที่ ได้กำหนดไว้

5) จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการสวนทุเรียนตามแนวเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) แก่สมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการอย่างทั่วถึง

6) นำเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องสัมมนาและศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์

7) พัฒนาปรับปรุงสวนทุเรียนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

8) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ การปลูกและการดูแลรักษา

9) จัดงานวันทุเรียนนนท์และกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่น

10) การดำเนินงานตามโครงการฯ ให้จัดทำเป็นโครงการเสนออนุมัติเป็นกรณีๆ ไปทุกกิจกรรม/โครงการ

11) ติดตามและให้คำแนะนำกับเกษตรกรในพื้นที่

7.1.9 การติดตามประเมินผล

1) ดำเนินการตรวจติดตามผลในรูปแบบการจัดอบรมหรือสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

2) ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยตัวแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรี คณะกรรมการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์และผู้ที่เกี่ยวข้องติดตามและประเมินผล

3) ดำเนินการติดตามผลโดยใช้แบบสอบถาม

7.1.10 ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

1) พื้นที่การปลูกทุเรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
2) ทุเรียนที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี มีคุณภาพดีขึ้นและเป็นที่ต้องการของตลาด

3) จำนวนผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น

4) เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนมีรายได้เพิ่มขึ้น

7.1.11 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทราบข้อมูลจำนวนเกษตรกร จำนวนพื้นที่และจำนวนการเพาะปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี

2) มีกลุ่มนำร่องปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มผลผลิตทุเรียนเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรและขยายผลแก่ผู้สนใจทั่วไป

3) สามารถอนุรักษ์และฟื้นฟูสวนทุเรียนให้คงอยู่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีได้อย่างยั่งยืน

4) มีจุดท่องเที่ยวเกษตรเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจในการศึกษาดูงานและเข้าชมสวนทุเรียนเพิ่มขึ้น

5) มีแปลงอนุรักษ์พันธุ์กรรมทุเรียน เพื่อเป็นแหล่งศึกษาความรู้เกี่ยวกับพันธุ์เรณูเดิมของจังหวัดนนทบุรี

6) เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติดูแลรักษาสวนทุเรียนทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

7.2 การดำเนินโครงการและแผนการใช้จ่ายเงิน

จังหวัดนนทบุรี ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสวนทุเรียนนนท์ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 ตามบันทึกข้อความกองส่งเสริมคุณภาพชีวิตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่ นบ 51018/1136 ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2553 ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้ากับหมวดอื่นๆ เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสวนทุเรียนนนท์ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดังจ่ายไว้ 7,000,000 บาท (เจ็ดล้านบาทถ้วน)

โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสวนทุเรียนนนท์ฯ จังหวัดนนทบุรี ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2554 จะประกอบด้วย 8 กิจกรรมที่มีผลต่อเกษตรกรชาวสวนทุเรียนนนท์ ซึ่งประกอบด้วย

1. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ระดับอำเภอ ละ 100 คน
2. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ระดับจังหวัดจำนวน 300 คน
3. กิจกรรมรณรงค์การเจริญเติบโตของทุเรียนในสวนเก่าและสวนใหม่
4. กิจกรรมส่งเสริมการปลูกทุเรียนเสริมในสวนเก่าและสวนใหม่
5. กิจกรรมติดตามและแนะนำการปลูกทุเรียนในสวนเก่าและสวนใหม่
6. กิจกรรมส่งเสริมการตลาดทุเรียนนนท์
7. กิจกรรมศึกษาดูงานของคณะกรรมการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์และผู้ที่เกี่ยวข้อง
8. กิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูสวนทุเรียนนนท์และผู้ที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด

เกี่ยวข้องระดับจังหวัด

ดังนั้น การดำเนินงานโดยฝ่ายพัฒนาสังคม กองส่งเสริมคุณภาพชีวิตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรีโดยมีรายละเอียดในแต่ละกิจกรรมดังนี้

7.2.1 กิจกรรมการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ระดับ

อำเภอละ 100 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้อนุมัติแผนปฏิบัติงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน เนื่องจากทุเรียนนนท์เป็นผลไม้ที่ตลาดมีความต้องการสูง ราคาแพงสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรมากกว่าการปลูกผลไม้ชนิดอื่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรกลับมาปลูกทุเรียนโดยการสนับสนุนกิ่งพันธุ์ทุเรียนและปัจจัยการปลูก รวมทั้งให้ความรู้ทางด้านวิชาการแผนใหม่ผสมผสานกับการปลูกแบบดั้งเดิม เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในการปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาสวนทุเรียนได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงได้จัดให้มีการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ทุกอำเภอ เพื่อเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร ดังนี้

1) หลักเกณฑ์การจัดอบรมเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องอำเภอละ 1 วัน จำนวน 6 อำเภอ ละ 100 คน รวม 600 คน ได้แก่

- (1) อำเภอเมืองนนทบุรี
- (2) อำเภอบางกรวย
- (3) อำเภอไทรน้อย
- (4) อำเภอปากเกร็ด
- (5) อำเภอบางบัวทอง
- (6) อำเภอบางใหญ่

2) หลักเกณฑ์การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

- (1) การเตรียมดินและการปลูกทุเรียนตามแนวทางของเกษตรกรนนทบุรี
- (2) การปฏิบัติดูแลรักษาสวนทุเรียนระหว่างการเจริญเติบโต
- (3) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติดูแลรักษาหลังการเก็บเกี่ยว

7.2.2 กิจกรรมการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ระดับ

จังหวัดจำนวน 300 คน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรตามโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดให้มีการสนับสนุนเกษตรกรหลายด้านเพื่อเป็นการจูงใจให้เกษตรกรสวนเดิมที่ปล่อยสวนรกร้างขาดการดูแลกลับมาฟื้นฟูพื้นที่สวนทุเรียนที่หลงเหลืออยู่ให้มีความสมบูรณ์เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสวนอย่างถูกต้อง องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จึงจัดให้มีการอบรม

ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) ระดับจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางให้กับเกษตรกรนำไปปรับและประยุกต์ใช้ต่อไป

1) หลักเกณฑ์การอบรมเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องอำเภอละ 1 วัน จำนวน 6 อำเภอรวม 300 คน ได้แก่

- (1) อำเภอเมืองนนทบุรี
- (2) อำเภอบางกรวย
- (3) อำเภอไทรน้อย
- (4) อำเภอปากเกร็ด
- (5) อำเภอบางบัวทอง
- (6) อำเภอบางใหญ่

ทั้งนี้เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะในการบริหารจัดการสวนทุเรียนระดับแกนนำของจังหวัดนนทบุรี พัฒนาเทคนิคต่างๆ จากผู้ประสบความสำเร็จสู่เกษตรกรผู้นำเพื่อขยายผลให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนของจังหวัดนนทบุรี และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรกับเกษตรกร และเกษตรกรกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

2) หลักเกณฑ์การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP)

- (1) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิตทุเรียน
- (2) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติดูแลสวนทุเรียนหลังการเก็บเกี่ยว
- (3) เรื่องเล่าชาวสวนทุเรียนนนท์

7.2.3 กิจกรรมเร่งการเจริญเติบโตของทุเรียนในสวนเก่าและสวนใหม่

เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีได้ประสบอุทกภัยเมื่อปี 2538 และปี 2545 ทำให้พื้นที่การปลูกทุเรียนนนท์ลดลงไปมากจากที่เคยมีการปลูกทุเรียนนับหมื่นไร่เหลือเพียง 3,563 ไร่เศษเท่านั้น ด้วยเหตุดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดนนทบุรีและชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ จึงได้เริ่มฟื้นฟูทุเรียนนนท์ขึ้นมาใหม่เพื่อเป็นการเร่งการเจริญเติบโตของทุเรียนทั้งในสวนเก่าและสวนใหม่ให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงต้านทานต่อโรคและแมลง ให้ผลผลิตมีคุณภาพในปริมาณที่สูงเพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทั้งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์กับสวนทุเรียนทั้งสวนเก่าและสวนใหม่ ทำให้เกษตรกรและผู้บริโภคมีความปลอดภัย ไม่ทำให้ดินถูกทำลายซึ่งเป็นสาเหตุให้ธรรมชาติเสื่อมโทรม จึงได้ดำเนินการจัดซื้อปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 3,720 กระสอบเพื่อมอบให้กับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์รวม 6 อำเภอ แยกเป็น

- 1) อำเภอเมืองนนทบุรี จำนวน 1,500 กระสอบ

- 2) อำเภอบางกรวย จำนวน 400 กระสอบ
- (3) อำเภอไทรน้อย จำนวน 120 กระสอบ
- (4) อำเภอปากเกร็ด จำนวน 1,200 กระสอบ
- (5) อำเภอบางบัวทอง จำนวน 120 กระสอบ
- (6) อำเภอบางใหญ่ จำนวน 350 กระสอบ

7.2.4 กิจกรรมส่งเสริมการปลูกทุเรียนเสริมในสวนเก่าและสวนใหม่

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้ดำเนินการจัดซื้อกิ่งพันธุ์ทุเรียนประจำปี จำนวน 15,479 ต้น แยกเป็น

1) ต้นพันธุ์ทุเรียนหมอนทอง	จำนวน 7,160 ต้น
2) ต้นพันธุ์ทุเรียนก้านยาว	จำนวน 6,429 ต้น
3) ต้นพันธุ์ทุเรียนดั่งเดิม	จำนวน 1,890 ต้น

เพื่อใช้ในโครงการส่งเสริมการปลูกทุเรียนเสริมในสวนเก่าและสวนใหม่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีทั้ง 6 อำเภอ เพื่อเพิ่มพื้นที่การปลูกทุเรียนในสวนเก่าและสวนใหม่ ให้มีจำนวน 25 ต้นต่อพื้นที่ 1 ไร่ เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ปลูกทุเรียนอย่างเหมาะสมและมีทุเรียนหลากหลายสายพันธุ์มากยิ่งขึ้น

7.2.5 กิจกรรมติดตามและแนะนำการปลูกทุเรียนในสวนเก่าและสวนใหม่

มิได้ดำเนินการ

7.2.6 กิจกรรมส่งเสริมการตลาดทุเรียนนนท์

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดจัดงานส่งเสริมการตลาดทุเรียนนนท์ เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนนนท์ ในการนำทุเรียนที่มีคุณภาพออกมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคโดยตรง เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของทุเรียนและตัดปัญหาพ่อค้าคนกลาง ตลอดจนเป็นการขจัดปัญหาการปลอมแปลงและแอบอ้างชื่อเสียงทุเรียนนนท์ออกจำหน่ายเพื่อให้ได้ราคาสูงขึ้น และการจัดงานได้ดำเนินการในลักษณะบูรณาการให้เกิดประโยชน์และประสิทธิผลในภาพรวมของจังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงจังหวัดนนทบุรี ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมถึงการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร โดยมีการจัดงานทุเรียนนนท์ประจำปี 2554 ดังนี้

- 1) การจัดงานระยะที่ 1 กำหนดจัดงานในวันที่ 5-15 พฤษภาคม 2554 ณ ลานกิจกรรมชั้น 3 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขารัตนาธิเบศร์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
- 2) การจัดงานระยะที่ 2 กำหนดจัดงานในวันที่ 21 พฤษภาคม-วันที่ 5 มิถุนายน 2554 ณ ตลาดริมน้ำวัดใหญ่สว่างอารมณ์ ตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

7.2.7 กิจกรรมศึกษาดูงานของคณะกรรมการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์และผู้ที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของคณะกรรมการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์และผู้ที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ 20-22 กรกฎาคม 2554 ณ จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์ ความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาและปรับปรุงการปลูกทุเรียนนนท์ให้มีผลผลิตที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

7.2.8 กิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์และผู้ที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ได้จัดกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์และผู้ที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด เพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกิจกรรมในแผนปฏิบัติการโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตลอดจนเพื่อให้คณะกรรมการอนุรักษ์ทุเรียนนนท์และเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสดูและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอแนะและรับฟังปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อนำข้อสรุปจากการสัมมนามาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์ ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยต่างๆ มีผลงานวิจัยดังนี้

8.1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

สมนึก ขาวปลอด (2546 : 102-103) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปลูกทุเรียนของเกษตรกร ศึกษากรณีจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเกษตรกรส่วนมากมีความรู้ในระดับปานกลางเนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกทุเรียนจากการทัศนศึกษาดูงานเกษตรกรที่ปลูกทุเรียนประสบความสำเร็จ การแลกเปลี่ยนความรู้ในการติดต่อกัน การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรมโดยหน่วยงานของรัฐตลอดจนการศึกษาจากเอกสาร ตำรา คำแนะนำทางการเกษตรและการผลิตทุเรียนโดยใช้เกษตรกรที่ดีเหมาะสม (GAP) เป็นแนวทางหนึ่งในการผลิตพืช

พรวิทย์ ผาติวุติ (2541 : 141) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเกษตรกรรมจังหวัดนนทบุรีเป็นการศึกษาวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกรในพื้นที่หมู่ 7 และหมู่ที่ 8 ตำบลบางบัวทอง

และในพื้นที่หมู่ 7 และ 8 ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จะมีการตัดสินใจในการใช้ที่ดินอย่างไรส่วนแรกเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจในการซึ่งปัจจัยที่นำมาศึกษา คือ ระดับการศึกษาของบุตรหลานเกษตรกร การมีภาระหนี้สินอายุหัวหน้าครัวเรือนและภรรยาและความพอเพียงของรายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก อย่างวิถีชีวิตความเป็นอยู่ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน วัฒนธรรมประเพณี พฤติกรรมตามอย่าง

อังกาบ เพ็ชรพวง (2547 : 37) ได้ศึกษาการสืบทอดชาวสวนทุเรียนจังหวัดนนทบุรี พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการสืบทอดอาชีพชาวสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจในเรื่องรายได้ครอบครัวยังปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยม ปัจจัยทางสภาพนิเวศในเรื่องศักยภาพการป้องกันน้ำท่วม น้ำเน่าเสีย นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยทางการเมืองยังมีส่วนเร่งให้เกิดการเลิกอาชีพชาวสวนทุเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อสังคมและวัฒนธรรมของชาวสวนโดยชาวสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นสังคมย่อยสังคมหนึ่งกำลังถูกสังคมและวัฒนธรรมที่ใหญ่กว่าของสังคมเมืองเป็นผู้กำหนดคุณค่า ทำให้ชาวสวนไม่สามารถแสดงบทบาทของตัวเองในแง่ผู้ผลิตได้อย่างเด่นชัดเหมือนในอดีต รวมถึงมีแนวโน้มของการสูญเสียรูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย

อังกาบ เพ็ชรพวง (2547 : 37) ได้ศึกษาลักษณะการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาชาวบ้านให้กับผู้เรียน โดยวิธีการบอก ทำให้ดูและปฏิบัติด้วยตนเอง แต่วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ใช้เป็นประจำคือ การบอกเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ถามและมีความเห็นว่าวิธีการที่ดีที่สุดในการถ่ายทอดความรู้ คือ เริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและการเป็นที่ยอมรับยกย่องจากสังคม คือ สิ่งที่ภูมิปัญญาชาวบ้านภูมิใจมากที่สุดในชีวิตและเป็นเหตุจูงใจให้ภูมิปัญญาชาวบ้านถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาชาวบ้าน คือ แหล่งความรู้ในการถ่ายทอดซึ่งมาจากตัวของภูมิปัญญาชาวบ้านเอง เนื้อหาสาระ คือ ความรู้ในงาน ลักษณะของคนซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านอยากถ่ายทอดความรู้ให้ คือ มีความสนใจอยากรู้ มีความขยัน อดทน เมื่อทำการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนภูมิปัญญาชาวบ้านจะไม่มีการวางแผนล่วงหน้าซึ่งสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้คือตัวภูมิปัญญาชาวบ้านเองและระยะเวลาในการถ่ายทอดแต่ละเรื่องไม่เท่ากัน โดยวิธีการประเมินผลการถ่ายทอดความรู้จะใช้การสังเกตการทำงานของผู้รับการถ่ายทอด

สมเกียรติ รัตมาน (2543 : 3) ได้ศึกษาการทำสวนทุเรียนจังหวัดนนทบุรี นิยมปลูกต้นทองหลางสลักกับต้นทุเรียน ใบที่หล่นร่วงในฤดูแล้วลอกเลนขึ้นมาถมโคนทุเรียน ทำให้ได้อินทรีย์วัตถุเป็นปุ๋ยของทุเรียนและคุน้ำก็ลึก ได้น้ำสะอาดอีกด้วย ทุเรียนที่ปลูกในสวนแบบนี้นิยมเรียกกันว่า "ทุเรียนโน" หรือทุเรียนสวนซึ่งทุเรียนที่ปลูกในจังหวัดนนทบุรี เนื้อทุเรียนจะละเอียด เนื้อหนาและรสดีมาก ซึ่งชาวสวนเชื่อว่าเป็นเพราะดินแถบนี้เป็นดินเหนียว ธาตุอาหารบริบูรณ์

จึงเป็นที่เชื่อถือของผู้บริโภคให้สมกับคำกล่าวที่ว่า "ไม่มีทุเรียนที่ใดอร่อยเท่าทุเรียนของจังหวัดนนทบุรี"

หิรัญ หิรัญประดิษฐ์ (2547 : 87) ได้ศึกษาความสำเร็จในการทำสวนทุเรียนคุณภาพพบว่าความสำเร็จในการทำสวนทุเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของชาวสวนในการควบคุมปริมาณและคุณภาพของผลผลิตได้มากน้อยเพียงหรืออีกนัยหนึ่งคือความสามารถในการสั่งการ "สั่งได้" ว่าจะให้ผลผลิตออกสู่ตลาดเมื่อใด ปริมาณเท่าใดและมีคุณภาพดีแค่ไหน ทั้งนี้เพราะผลตอบแทนจากการทำสวนหรือรายได้ของชาวสวนทุเรียนขึ้นอยู่กับราคาและปริมาณ เวลาและคุณภาพของผลผลิตที่ออกสู่ตลาดเป็นหลัก การกำหนดราคาของผลผลิตทุเรียนนอกจากพิจารณาจากอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานทั่วไปแล้วยังพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิตอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี (2550: 8) ได้ศึกษาการปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีพบว่าพื้นดินจังหวัดนนทบุรี เป็นดินที่ดีเพราะน้ำใต้ผิวดินจากที่สูงมากองไว้ที่จังหวัดนนทบุรี น้ำใต้น้ำอินทรีย์วัตถุซากพืช ซากสัตว์ อันเป็นอาหารอันโอชะทำให้พืชงอกงามได้เป็นอย่างดี อินทรีย์วัตถุเหล่านี้ได้สะสมมานานนับร้อยปี พันปี น้ำที่จังหวัดนนทบุรีเป็นน้ำสะอาด น้ำในร่องสวนสามารถดื่มได้อากาศเย็นสบายตลอดปีถึงฤดูฝนฝนก็ตกตามฤดูกาล ถึงฤดูหนาวอากาศก็เย็นสม่ำเสมอ การปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีจึงงอกงามดี ได้ผลผลิตดี รสชาติยอดเยี่ยม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 71) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาพบว่า ปัญหาด้านภูมิปัญญาไทยที่สำคัญที่สุด คือ ภูมิปัญญาไทยได้สูญหายไปจากสังคมไทยเป็นอันมากโดยมีภูมิปัญญาสากลที่ไม่เหมาะสมกับสังคมไทยเข้ามาแทนที่ดังจะเห็นได้จากเนื้อหาการจัดการศึกษาในปัจจุบันเห็นว่า ภูมิปัญญาไทยไม่ได้รับการฟื้นฟูและนำคุณค่ามาปรับใช้ในการจัดการศึกษาและวิถีชีวิตไทยในปัจจุบัน ขาดแคลนผู้ถ่ายทอด ผู้คนส่วนใหญ่ละเลยไม่สนใจขาดการสร้างสรรค์องค์ความรู้อย่างต่อเนื่องและประการสำคัญขาดการสนับสนุนด้านนโยบายจากภาครัฐสภาพปัญหาข้างต้นได้ส่งผลกระทบต่อประเทศและสังคมไทย ทำให้คนไทยขาดความเชื่อมั่นในภูมิปัญญาของตนเอง ภูมิปัญญาใหม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและดำรงชีวิตของคนในปัจจุบันที่ผิดเพี้ยนไปจากเดิมเป็นอันมาก

8.2 ความคิดเห็นของเกษตรกร

สุรัช มีทอง (2545 : 49) ได้ศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพื้ชาระหนี้ ปี 2545 ในจังหวัดอ่างทอง พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีอายุเฉลี่ย 55.02 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.10 คน จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.5 คน เกษตรกรประมาณสองใน

สามมิอาชีพหลัก คือ การทำนา มีพื้นที่การทำเกษตรเฉลี่ย 18.28 ไร่ และมีรายได้ทั้งหมดในปี 2545 เฉลี่ย 109,577.17 บาท

ประเวช ถ้ำเลิศ (2545 : 52) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่เกษตรกรมีต่อโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ปี 2541 ศึกษากรณีจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อโครงการว่าเป็นโครงการที่ดี ช่วยเหลือเกษตรกรในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ชนิดของเมล็ดพันธุ์ผู้ผักมากไป ปริมาณเมล็ดพันธุ์ผู้ผักแต่ละชนิดมีความเหมาะสมดี ส่วนคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ผู้ผัก มีความสมบูรณ์ดี การจัดซื้อมีราคาแพงไม่โปร่งใส ไม่ควรจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ผู้ผักจากต่างประเทศ

นุวัตร แพงเรือน (2547 : 47) ได้ประเมินผลโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ในจังหวัดพิจิตรปี 2547 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยกับโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เกษตรกรเห็นด้วยระดับมากที่สุดในการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นระดับมากที่สุดในเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในโครงการฟื้นฟูอาชีพฯ จำนวน 1 ครั้ง นับว่าเหมาะสมดี การเสริมสร้างความรู้ด้วยการฝึกอบรมและศึกษาดูงานก่อนดำเนินการผลิตเป็นสิ่งจำเป็นและการเข้าร่วมโครงการฯ ช่วยให้มีทักษะการผลิต เกษตรกรเห็นด้วยระดับมากในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพฯ โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่าโครงการนี้มีประโยชน์ควรขยายเวลาการพักชำระหนี้ออกไปอีก เพราะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหนี้ให้เกษตรกรไม่ต้องชำระดอกเบี้ย ธ.ก.ส. ทำให้มีเงินออมและเงินลงทุน เกษตรกรเห็นด้วยระดับน้อย 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านการจัดทำบัญชีฟาร์ม
- 2) ด้านการออมเงิน
- 3) ด้านความสามารถในการชำระหนี้

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถนำไปกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เกี่ยวกับการดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมูเรียนนนท์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้/ราคาผลผลิต อาชีพหลัก จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานในการทำสวนทุเรียน ขนาดพื้นที่ปลูกทุเรียน จำนวนกิ่งพันธุ์ที่ได้รับจากโครงการฯ สมาชิกชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมูเรียนนนท์ แหล่งเงินทุน

ตอนที่ 2 สภาพสวนทุเรียนและการทำสวนทุเรียนของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวสวนทุเรียนนนท์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูเรียนนนท์
ที่ดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูเรียนนนท์

ตอนที่ 4 ปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อโครงการอนุรักษ์และ
ฟื้นฟูเรียนนนท์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

